האט זיך צווישען דער ראמאנאוו דינאסטיע געפונען אן עהרליכער, אויפריכטיגער רעגירער?

מ'זאגט, אז דאס איז געווען אל עקסאנדער דער 1־טער, וועלכער האט פארענדיגט זיינע יאהרען אלס מאנאך אין סיביר.

פון י. מאלין

וואס מען זאל ניט זאגען וועגען די רוסישע צארען, איך מיין וועגען דער ראמאנאוו־דינאסטיע, וועגען זייער דעספאטיזם, גרויזאמקייטען, אונמענשליכקייטען, מוז מען אבער אויך צוגעבען, אז קיין סך נחת האבען זיי אין זייער לעבען ניט געהאט, תמיד געווען ארומגערינגעלט פון אינערליכע און אויסערליכע שונאים, שטענדיג מורא געהאט, אז אט־אט און מען וועט זיי צורייסען, דערשטיקען, פאר'סמ'ען און אפראמען זיי פון דער וועלט. כמעט יעדער פון די ראמאנאווס, אזוי טראגען זיך ארום קלאנגען, איז ניט געשטארבען מיט א נאטירליכען טויט. אלעקסאנדער דער ערשטער איז פלוצלונג געשטארבען, בעת ער האט זיך געפונען אין טאגאנראג, א שטאדט, וואס ליגט אין דרום רוסלאנד ביי דעם אזאוו־ים. ניקאלאי דער ערשטער האט אויסגעהויכט זיין טרפה'נע נשמה אין 1855, נאך דער זעוואסטאפאלער קאמפאניע, און גערעדט האט מען דעמאלט און דערנאך, אז מען האט איהם פארגיפטעט. אלעקסאנדער דער צווייטער איז צוריסען געווארען פון א רעוואלוציאנערער באמבע. אלעקסאנדער דער דריטער, וועלכער איז געווען א ריעז אין קערפער און געקענט ברעכען פאדקאוועס ווי בייגעל, איז אויך געשטארבען נאך גאר א יונגער מענש, און ניקאלאי דער לעצטער ווייסען מיר דאך אלע ווי אזוי ער האט פארענדיגט זיין לעבען. ער און זיין פאמיליע איז דערשאסען געווארען אין טאבאלסק, סיביר, ווי א הונט, און מיט איהם האט זיך פארענדיגט דאס בלוטיגע בלעטעל פון דער ראמאנאוו דינאסטיע.

און ניט נאר די אויסגערעכענטע איינינע ראמאנאווס אין 18־טען יאהרהונדערט האבען געגאסען דעמזעלבען שיקזאל פון זייערע נאכפאלגער. מיט איין ווארט, עס איז ניט געווען וואס מקנא צו זיין די דאזיגע טיראנען, וועלכע האבען פארגאסען אזוי פיעל מענשליך בלוט. דאס לעבען פון יעדער צאר און קרוינפרינץ איז געווען א לאנגע קייט פון שרעק און פארפאלגונגען. א רוסישער צאר האט זיך אויפ'ן גאס ניט געטארט ווייזען אליין, אימערצו האט ער געמוזט האבען א שטארקע שמירה ארום זיך, וויסענדיג, אז מען לויערט פון אלע ווינקעלאך אויף זיין לעבען, און אז ניט נאר רעוואלוציאנערען נאר אפילו זיינע אייגענע הויפלייט, זיינע יוצר משרתים וואשר משרתיו אינטריגירען געגען איהם. קען מען שוין אזא וויסטען אנרופען לעבען? פאר קיין פאל ניט. און איהר קענט זיין זיכער, אז ניט איינער פון די דאזיגע מעכטיגע, אליינהערשענדע צארען, האבען אפט מקנא געווען דעם איינפאכסטען פויער אדער ארבייטער, מיט וועמען ער וואלט זיך אפשר געביטען די ראלען — ער זאל ווערען א פויער, און יענער זאל זיך זעצען אויף דעם רוסישען טראן.

איינגענטליך זענען אינטריגעס אנגעפיהרט געווארען אין אלע קייזערליכע הויפען פון דער וועלט. דאס האט מען געקענט באמערקען אין פראנקרייך, דייטשלאנד, עסטרייך און וואו ניט? קנאפ איז מען דערגאנגען די יאהרען די טערקישע סולטאנען? האט מען קעניגע אין די גאר אלטע צייטען אפט ניט געמאכט מיט א קאפ קירצער? וואלט נאפאלעאן געשטארבען אזוי יונג, ווען ער זאל ניט געווען פארשיקט ווערען אויף דעם אינזעל אויף סט. העלענא? זעהר זעלטען האט עס פאסירט, אז א געקרוינטער זאל האבען אריכת ימים, קיינער פון זיי האט ניט אויסגעלעבט זיינע יאהרען. באטש די וועלט האט נאך זיי ניט געקלאגט און ניט געבענקט. ווארום וויסען זאלט איהר, אז בטבע האט די וועלט פיינט א קעניג, אדער ווי די פראנצויזען זאגען: דער בעסטער קעניג איז א טויטער. דערפאר אפנים האט זיך עס שמואל הנביא אזוי געבעטען ביי די אידען אמאל, אז זיי זאלען איבער זיך ניט מאכען קיין מלך. געוואוסט האט ער וואס דאס מיינט און וואס פאר א צרות דער קעניג וועט פארשאפען דעם פאלק. דער עולם האט אבער זיינע שטראף רייד ניט געשענקט קיין אויפמערקזאמקייט, האט מען טאקע דערנאך געהאט צו זינגען און צו זאגען, די האר מסתמא געריסען ביי זיך. עס איז שוין אבער געווען צו שפעט פאר חרטה. און דער סוף איז געווען, אז צו פארדאנקען די קעניגע זייערע האבען די אמאליגע אידען איבערגעלעבט צוויי חורבנות.

דער אמת מוז אויך געזאגט ווערען. אז צווישען געקרוינטע הערשער זענען אויך געווען מענשען ארענטליכע, וועלכע האבען לכתחילה געזוכט און געשטרעבט גוט צו טאן זייער פאלק, זיין מילד צו אונטערדריקטע, און צו רעגירען מיט אמת וצדק. נאטירליך, קיין סך אזעלכע זענען ניט געווען, מיט די פינגער וואלט מען זיי געקענט איבערצעהלען, אבער געווען זענען זיי. די אינטריגעס ארום זיי, די פאלשקייט, די רכילות און שמוץ פון זייער סביבה, האט זיי ניט ווילענדיג געצוואונגען צו פארבויגען דעם אמת און זינקען אין דעם זומפ פון דעם הויף־לעבען. זעלטען ווען עס האט פאסירט, אז א הערשער זאל טאן, רעגירען לויט זיינע אייגענע אנשויאונגען, לויט זיין אייגענעם פארשטאנד, אבער זאל מיט זיין גוטע ווילען אויפגעבען דעם טראן. עס זענען אבער יא געווען אזעלכע פעלע, אזעלכע הערשער, און איינער פון די דאזיגע געצעהלטע עהרליכע קעניגע זאל זיין, ווי מען באהויפטעט, דער צאר אלעקסאנדער דער ערשטער, אט יענער אלעקסאנדער, וועלכער האט מיט זיין עקשנות'דיגער האלטונג צובראכען די מאכט פון דעם גרויסען נאפאלעאן, דער וואונדערליכער וועלט באזיגער.

אלעקסאנדער דער ערשטער איז, ווי דערמאנט פריהער, געשטארבען אין 1825 אין דער שטאדט טאגאנראג פון א שטארקען פיבער. געשטארבען איז געשטארבען. שטארבען מוזען דאך אלע, אפילו ניט געזאלבטע, טא וואס מאכט עס אויס? בפרט נאך, ווען נאך זיין טויט איז דער רוסישער טראן, חס וחלילה, ניט פארבליבען ליידיג. מען ווייסט אבער ניט ווי אזוי ארום און עס האבען זיך באלד פארשפרייט קלאנגען איבער דעם גאנצען לאנד, אז די מעשה פון אלעקסאנדער'ס טויט איז לא היה ולא נברא, אז ער לעבט און אז ער איז נאר אוועק אין סיביר, וואו ער האט אנגענומען דעם נאמען פיאדאר קוזמיטש, איז געווארען אן איינפאכער פויער, און גענומען אויפפיהרען זיך ווי א מאנאך. אט אזעלכע און עהנליכע פארשפרייטע קלאנגען האבען צו יענער צייט, דאס הייסט נאך זיין טויט, אין 1825, גענומען צירקולירען וועגען איהם.

פארוואס אלעקסאנדער האט דאס געטאן, וואס האט איהם געצוואונגען אזוי צו האנדלען, אויפצוגעבען א קעניגליכע לעבען און אפשליסען זיך פון דער וועלט? וועגען דעם האט מען זיך דעמאלט ארויסגעזאגט פארשידען. אבער צו גונסטען דעם געוועזענעם הערשער. באהויפטעט האט מען, אז זייענדיג פון דער נאטור אן עהרליכער, אויפריכטיגער מענש, און ניט קענענדיג מעהר פארטראגען די שענדליכע אויפפיהרונג פון זיינע מיניסטארען, ראטגעבער און דער גאנצער קליקע, האט עס איהם געטריבען צו פארלאזען אלץ, און פארענדיגען זיין לעבען אין איינזאמקייט און פרידען, אונטער דער מאסקע פון דעם פיאדאר קוזמיטש. און ווי מען באהויפטעט, האט דער דאזיגער פויער אריינגעלעבט ביז 1864, דאס הייסט, ביז מיט א פאר יאהר שפעטער, ווען אלעקסאנדער דער צווייטער האט באפרייט די רוסישע פויערים פון פאנשטשינע.

אז די דאזיגע קלאנגען זענען טיילווייז אמת, האט שפעטער א סך באשטעטיגט די באלשעוויסטישע רעגירונג. אין 1927, ווען די קאמוניסטען האבען געהייסען עפענען די ארונות פון די רוסישע קעניגע, כדי ארויסצונעהמען פון דארט די ווערטפולע צירונג, וואס האבען זיך אין זיי געדארפט געפינען, האט מען אין אלע געפונען די סקעלעטען פון די טויטע מאנארכען. פעטער דער גרויסער, יעקאטערינא די גרויסע, און די אלע גרויסע און קליינע זענען געלעגען, ווי מען האט זיי אוועקגעלעגט, אבער דער טויטען־קאסטען פון אלעקסאנדער'ן איז געווען ליידיג. אזוי ווי דאס איז געטאן געווארען אין דער אנוועזענהייט פון פילע באאמטע און צייטונגסלייט, קען דער דאזיגער פאקט ניט אפגעלייקענט ווערען, און באשטעטיגט נאר, אז די אמאליגע קלאנגען וועגען דעם דאזיגען מערקווירדיגען צאר זענען ניט קיין אויסגעטראכטע.

נאכמעהר, דער באוואוסטער רוסישער פירסט וולאדימיר באריאטינסקי, וועלכער איז א מיטגליד פון דער רוסישער היסטארישער און גענעאלאגישער געזעלשאפט, האט ניט לאנג צוריק פארעפענטליכט א בוך, אונטער'ן קעפעל: „די געהיימניסע פון אלעקסאנדער דעם ערשטען", אין וועלכען ער ווארפט א ליכט אויף די דאזיגע קלאנגען, און באהויפטעט, אז זיי זענען ריכטיג. אלעקסאנדער און פיאדאר קוזמיטש זענען איינע און די זעלבע. דער רוסישער מאנארך איז מיט געוואלד אנטלאפען פון דעם רוישיגען פעטערבורגער לעבען, פון דער קייזערליכער סביבה, האט זיך באזעצט אונטער א פארשטעלטען נאמען אין קאלטען סיביר, און פארענדיגט זיינע יאהרען אין תפילות אלס פרומער מאנאך.

פירסט באריאטינסקי ברענגט פארשידענע ראיות פאר זיינע באהויפטונגען, צווישען זיי אויך אלעקסאנדער'ס א בריעף, וואס ער האט אין 1819 געשריבען צו זיין ברודער קאנסטאנטין אין פוילען. אין יענעם בריעף שרייבט ער, אז ער האט גרויס חשק אפצודאנקען פון דעם טראן, ווייל ער איז מיעד און קען מעהר ניט טראגען אויף זיך די שווערע לאסטען. א חוץ דעם, גיט דער פירסט נאך אנדערע באווייזע, וואס צייגען, אז די מעשה איז אמת, און אז דער דאזיגער ראמאנאוו איז געווען אן עהרליכער מענש, אפשר איינער אין דער גאנצער משפחה.

דאס הארץ פון א פרוי

(נאוועלע)
פון פ. ראמאנאוו.

אין דער סטודענטען היים האט געהערשט אן אויפגערעגט־נערוועזע שטימונג. איינער פון די סטודענטען, ניקאלאי מאלאכאוו, איז באגאנגען זעלבסטמארד. מען האט איהם געפונען אין זיין קליינעם צימער א טויטען מיט א דורכגעשאסענעם מח.

די מאכט, וואס איז גלייך אראפגעקומען האט באקוקט דעם צימער, אויסגעפרעגט, אין וואס פאר א לאגע מען האט געפונען דעם קערפער, ווער פון די סטודענטען האט דער ערשטער פעסטגעשטעלט דאס אומגליק. אויף דער פראגע ווי דער סטודענט האט זיך געהאלטען ביים לעבען, האבען זיינע חברים געענטפערט כמעט איינשטימיג, אז דער פארשטארבענער האט נישט געמאכט דעם איינדרוק פון א מענשען, וואס ווייס גענוי וואס ער וויל, און האט באזונדערס ליעב געהאט ארומצוקריגען זיך. בכלל האט ער זיך אויפגעפיהרט שלעכט, שטארק געשכור'ט, אפט צוריקגעקעהרט זיך שפעט ביינאכט אהיים צו זיינע חברים, גערעדט גראבהייטען. אבער אפט פלעגט איהם אנכאפען א ווילדע המדה, דאן פלעגט ער פון זיין צימער ניט ארויסגעהן אפזיצען איבער זיינע ביכער פון גאנץ פריה ביז שפעט ביינאכט, שפרייזען פון איין עק צום אנדערען און זיך באמיהט מענשען אויסצומיידען.

אז עס איז ערוועקט געווארען די פראגע וועגען זיינע באציהונגען צו פרויען, זענען די סטודענטען אביסעל פארלעגען געווארען און ערקלערט, אז אויך אין דער באציהונג קאן מען וועגען איהם קיין גוטס נישט זאגען. אויף פרויען און אויף זיינע חבר'טעס די סטודענטינס האט ער געקוקט ווי אויף אביעקטיוון פון זיין פארגניגען. ער האט געהאט פיעל ליעבעגעשיכטען, אבער זיינע ערלעבענישען האבען געטראגען א שנעל פארביגעהענדען כאראקטער און טיילמאל האט מען געקאנט באמערקען ביי איהם א ציניש באציהונג צו דעם ענין.

לויט ווי אלע האבען באמערקט איז ער באזונדערס געווען נישט גלייכגילטיג צו דער סטודענטין סאניא גאלוביעווא. דאך האט ער אויס גאוה ניט געוואלט אז זי זאל דאס באמערקען און ער האט זי באהאנדעלט פונקט אזוי גראב ווי אלע אנדערע פרויען. דאך האבען אלע סטודענטען און אויך סאניא אליין באמערקט, אז ער האט זי געליעבט. זי האט זיך באצויגען צו איהם גלייכגילטיג, איהם ניט ליעב געהאט צוליעב זיינע שטענדיגע פרעכהייטען, און אז ער, פארבארגענדיג זיין אמת'דיג געפיהל, האט איין מאל געמאכט א פרובע כלאחר יד ווי זי איינצולאדען אויף א ראנדעוואו, האט זי געמאכט א מינע, ווי זי וואלט כלומרשט איינגעשטימט, און בשעת דער סטודענט האט געווארט אויף איהר אויפ'ן באשטימטען פלאץ, האט זי פארבעטען צוויי אנדערע סטודענטען און איז מיט זיי אוועק שפאצירען דארט, וואו מאלאכאוו האט געווארט אויף איהר, און פארביגעהענדיג פאר איהם האט זי איהם פארוואונדערט אנגעקוקט און איהם געפרעגט, צו וואס שטעהט ער דא אויף דער קעלט?

זי איז געווען א פרעהליך, דורכגעטריבען מיידעל, אביסעל לייכטזיניג און אפילו אביסעל הארטהערציג: זי איז ניט פעהיג געווען נישט צו קיין גרויסער פריינטשאפט און נישט צו קיין גרויסער ליעבע, די ליעבע האט זי געהאלטען פאר א פאראורטייל פון פארצייטען.

דער אויספארשונגס ריכטער האט פארלאנגט מען זאל זי אריינרופען. זי האט נאך גארנישט געוואוסט וועגען דעם זעלבסטמארד פון סטודענט און אלע האבען זיך שפעטער דערמאנט דעם אויגענבליק, בשעת זי איז אריינגעקומען אין קליינעם צימער, וואו דער טויטער איז געלעגען. זי האט דערשראקען און נערוועז אנגעקוקט דעם אויספארשונגס ריכטער ווי אויך די פאליציאנטען און סטודענטען וואס האבען זי אנגעקוקט שווייגענדיג. פלוצלונג איז זי געווארען אויפגעציטערט, איהר בליק איז געפאלען אויף דער ערד, וואו עס איז געלעגען מאלאכאוו'ס טויטער קערפער. זי האט א געשריי געטאן, אפגעטראטען צוריק, א נעם געטאן די האנט צום מויל, דערנאך א מאך געטאן מיט דער צווייטער האנט איבער'ן פנים און דאן פאר'ן טויטען קערפער געפאלען אויף די קניה. זי האט מיט די ציינער פארביסען די ליפען און מיט א פארשטיינערטען בליק געקוקט אויף יענעם פונקט, וואו דער זעלבסטמערדער האט זיך קויל אריינגעשאסען.

אז דער אויספארשונגס ריכטער האט איהר א פראגע געשטעלט, האט זי נישט געוואוסט, וואס מען וויל פון איהר. איהר אונטערשטע ליפ האט נערוועז געציטערט. און דערביי האט זי אנגעקוקט אלע אנוועזענדע אזוי פארוועהטאגט און דערשראקען, אז יעדערען איז געווארען אונבאקוועם און מען האט נישט ווילענדיג אפגעקעהרט דעם קאפ ווי בשעת מען טרעפט זיך מיט'ן בליק פון א צום טויט פאראורטיילטען מענשען.

אז זי איז ענדליך צו זיך געקומען, האט זי געזאגט, אז זי האלט זיך פאראנטווארטליך פאר דער סיבה פון טויט פון סטודענט, ווייל זי האט זיין ליעבע לייכטזיניג אנגענומען און איהם באהאנדעלט גלייכגילטיג און אפילו ברוטאל.

פון זינט דעם סטודענט'ס טויט האט מען פעסטגעשטעלט א גרויסע ענדערונג אין כאראקטער און אין דער אויסערליכער ערשיינונג פון דער מיידעל. זי איז געווארען שטיל, ווייניג גערעדט מיט די איבעריגע סטודענטען און אפט איינזאם שפאצירט שעה'ן לאנג איבער'ן קארידאר פון סטודענטען היים, אז מען פלעגט צוגעהן צו איהר און עפעס פרעגען, פלעגט סאניא אויפהויבען איהר בליק, אנקוקען דעם פרעגער, ניט ענטפערענדיג, און דאן ווייטער געהן הין און צוריק איבער'ן קארידאר. זי האט צוגענומען אלץ, וואס איז איבערגעבליבען נאכ'ן סטודענט, זיינע העפטען, זיינע ביכער, זיינע נאטיצען און דאס אלץ געהאלטען ווי א טייער אנדענקען און אלץ מעהר און מעהר האט זי געלעבט אין די ערינערונגען וועגען דעם פארשטארבענעם און עס האט כמעט אויסגעזעהן, אז זי האט איהרע גאנצע געדאנקען קאנצענטרירט אויף יענעם מענשען, וואס האט זיך צוליעב איהר דאס לעבען גענומען. און דער געדאנק וועגען איהר שולד איז געווארען דער איינציגער אינהאלט פון איהר לעבען. אויב אפילו פריהער האט מען זי פאראורטיילט, האבען איצט די סטודענטען אויף איהר רחמנות געקראגען. זי האט אפט באזוכט דעם בית עלמין, שעה'ן לאנג געזעסען אויף זיין קבר און פיעלע פארבייגעהער האבען אנגעקוקט דאס מיידעל, וואס האט געטראגען אין זיך אזוי פיעל ליעבע, אז זי האט דעם געליעבטען מענשען נישט געקאנט פארגעסען.

דאס איז די איינציגע עהרליכע ליעבע, ווארום וואס קען נאך זיין עהרליכער ווי די ליעבע צו א טויטען? אז א פריינדין האט זי אמאל געפרעגט, פארוואס זי ליעבט אזוי דעם זעלבסטמערדער, אבוואהל זי האט איהם ביים לעבען נישט געקאנט ליידען, האט סאניא געענטפערט:

— ערשט איצט, נאך זיין טויט האב איך יענע געפיהלען, וואס איך האב בשעת זיין לעבען קיינמאל נישט געקענט, און אויב אפילו ער איז געווען א שלעכטער מענש, וואס איז דאס אין פארגלייך מיט דעם, וואס... אך, ווען ער וואלט איצט געלעבט!

מען האט שוין אנגעהויבען מורא צו קריגען פאר איהר געזונט צושטאנד. מיט אמאל אבער, אין ערך א חודש נאכ'ן זעלבסטמארד פון סטודענט, איז געשעהן עפעס אזוינס, וואס קיינער האט זיך ניט גערעכנט דערויף, און אמווייניגסטענס סאניא אליין.

איינער פון די סטודענטען האט דערהאלטען א בריעף פון דעם בעסטען פריינט פון פארשטארבענעם סטודענט, און אין דעם בריעף איז געלעגען דאס צעטעל, וואס מאלאכאוו האט אנגעשריבען קורץ פאר זיין טויט. אין דעם דאזיגען צעטעל האט מאלאכאוו פעסטגעשטעלט אז ער ווייס נישט, וואס מיט איהם קומט פאר, אז ער זעהט נישט פאר זיך קיין צוועק איז לעבען, אז ער ווייס נישט וואס צו טאן מיט זיין ענערגיע. ער האט געשריבען וועגען זיין שוואכקייט, וועגען דער אונמעגליכקייט אויסצומיידען די פארפיהרונגען פון דער גרויסער שטאדט, אז פון פארצווייפלונג האט ער זיך גענומען צום שכור'ען און אז צוליעב דעם אלעם האלט ער פאר גלייכער ענדליך א סוף צו מאכען מיט זיך.

דער אינהאלט פון די דאזיגע שורות איז פאר אלעמען געווען א גרויסע איבערראשונג.

— סאניא איז אומשולדיג! וועגען איהר שטעהט נישט קיין ווארט אין בריעף — האט איינער פון די סטודענטען אויסגערופען.

און באמת איז וועגען סאניא'ן אין די דאזיגע לעצטע שורות קיין ווארט נישט געשטאנען. עס איז געווען קלאר, אז נישט זי איז געווען די סיבה פון זעלבסטמארד.

— רופט אריין סאניא'ן!

אז סאניא האט זיך באוויזען אין קארידאר, האבען די סטודענטען זי גערופען:

— קום שנעל אהער. דיינע זינד ווערען דיר פארגעבען. מיר האבען געלייענט מאלאכאוו'ס לעצטע געזעגען ווערטער.

סאניא'ס אויגען האבען זיך ברייט געעפענט, די בלאסע באקען האבען זיך פאררויטעלט.

— וואו? וואו? וואו איז דער בריעף?

— איהרע הענט האבען געציטערט און איהרע אויגען האבען נערוועז געזוכט דעם בריעף.

— דער אינהאלט איז נישט וויכטיג. דער עיקר איז, אז ער האט זיך דערשאסען נישט צוליעב דיר.

דאס געזיכט פונ'ם מיידעל איז מיט אמאל געווארען בלאס ווי א מת.

— נישט צוליעב מיר?

— יא, יא, נישט צוליעב דיר. אין זיין בריעף שטעהט נישט קיין ווארט וועגען דיר.

סאניא האט נערוועז א ריס געטאן דעם בריעף פון דער האנט, איהם שנעל דורכגעלייענט, דאן נאך אמאל, און דאן האט זי צוריק אפגעגעבען דעם בריעף און ארויס פון צימער, נישט זאגענדיג קיין ווארט.

— וואס איז מיט איהר? — האבען די סטודענטען געפרעגט.

קיינער האט נישט געוואוסט וואס צו ענטפערען.

סאניא איז ארויף איז איהר מיידעלשען צימער און ארויסגענומען פון אונטער'ן קישען א פאקעט. דאס זענען געווען יענע נאטיצען, וואס זענען געבליבע נאך מאלאכאוו'ן. אין דעם אויגענבליק איז אין צימער אריין סאניא'ס א חבר'טע וואס האט זיך דערשראקען וועגען איהר און סאניא האט שנעל דעם פאקעט באהאלטען אונטער איהר בלוזע.

— ווי גליקליך בין איך, — האט די פריינדין געזאגט, — וואס דו ביזט אומשולדיג.

סאניא איז שווייגענדיג געשטאנען פאר'ן פענסטער און ארויסגעקוקט אויף דער גאס. די חבר'טע האט נאך א ווײַלע גערעדט און ענדליך פארלאזט דאס צימער.

דאן האט סאניא ארויסגענומען דעם פאקעט פון אונטער דער בלוזע, צוריסען די נאטיצען אויף פיצ'פיצלאך און זיי ארויסגעווארפען אויף דער גאס ארויס, ווי מען ווארפט ארויס עפעס, וואס מען וויל עס אפילו נישט מעהר אין זינען האבען. דאן איז זי אנידערגעפאלען אויף איהר עלענדען געלעגער און זיך צוכליפעט. איהרע שמאלע אקסלען האבען נערוועז געציטערט און אזוי איז זי געלעגען און געוויינט איבער יענער ליעבע, וואס זי האט זיך אליין אויסגע'חלומ'ט...

דעם לעזערס ווינקעל

מיר האבען ערהאלטען פאלגענדען בריעף פון א ניו יארקער לעזער פון 'אידישען זשורנאל':

א ווייטע שטימע פון א פאלקס מענש.

חשוב'ער הער רעדאקטאר!

איך האב געלייענט די קריטיק איבער נאטאשא, פון אייער טעאטער קריטיקער י. זינגער, אדער ווי ער רופט דאס אן "סדרה נאטאשא". איך ווייס ניט ווי איהר וועט דאס אננעהמען, איין זאך וויל איך אייך אבער זאגען, אז עס איז ניט קיין חניפה.

ווען איך האב געלייענט דעם ארטיקעל בין איך אזוי באגייסטערט געווארען, אז איך בין באלד אוועק אין "קאפע ראיאל" (א ניו יארקער קיבעצארניע וואו אלע שרייבער און אקטיארען קומען זיך צוזאמען) און האב עס פאר איינינע פארגעלעזען. די מעהרסטע זענען געווען בעגייסטערט ווי איך. נאר א פאר האבען "גערעדעט מיט דער נאז"... דאס זענען געווען ניו יארקער טעאטער קריטיקער...

זיי האט עס שטארק פארדראסען, אז א טאראנטאר זאל קענען בעסער שרייבען פון זיי...

מיך האט דאס געפרעהט. איך האב געהערט א נייעם טאן, א פריש קול, א שעהנעם סטיל, און פשוט געזאגט, אן אמת ווארט, דורכגעפלאכטען מיט א לייכטען פארשטענדליכען הומאר. און עס איז באמת געווען א דערקוויקעניש ניט נאר פאר מיר נאר אויך פאר די עטליכע צוהערער. אויך דאס צווייטע "ניטא קיין מזל" ניט ערגער פון דעם ערשטען.

איך האב באשלאסען אויסצודריקען צו הער י. זינגער מיין דאנקבארקייט. איך ווייס ניט ניט ווי אזוי ער וועט דאס אננעהמען. מיך ארט עס אויך ניט. נאך אלעמען בין איך דאך אויך א מענש און יעדער מענש איז אן עגאאיסט. דאס איז מיין פארגעניגען.

איך האף צו הערען פון איהם יעדען דינסטאג.

מיט דרך ארץ,
אייער לעזער,
בצלאל ווערלינסקי.
70. א. 7־טע סט. ניו יארק.

כינעזער פארטרייבען צוויי באנדיטען פון רעסטאראן

בעת אין דעם כינעזישען רעסטאראן, אויף 719 קווין סטריט איסט, האבען זיך געפונען בלויז צוויי קאסטאמער, זענען צוויי באנדיטען אריינגעקומען אינווייניג, און אנשטעלענדיג א געלאדענעם רעוואלווער אונטער'ן נאז פון דעם אייגענטימער לים טשינג, וועלכער איז געשטאנען לעבען דער קאסע, האבען זיי אים געהייסען אונטערטראגען דאס בייטעלע מיט געלט.

טשינג האט זיך אבער ניט פארלוירען, און האט אנגעהויבען צו שרייען אויף כינעזיש "רויבער"! "רויבער"! באלד זענען פון דער קיך געקומען פינף כינעזער מיט שארפע קיטשען־מעססערס אין די הענט און אנדערע קיטשען־מכשירים.

אזוי שנעל ווי די רויבער האבען דערזעהן די דאזיגע כלי־זיין, האבען זיי גענומען די פיס אויף די פלייצעס און האבען געמאכט א "ויברח" אין א נע'גנב'עטען אויטאמאביל.

צוג פארט איבער יונגעמאן אויף טויט

אוירל מעיהו, א 19 יאריגער יונגערמאן פון נארט יארק, איז געשטארבען אין עטליכע מינוטען ארום, אין סט. מייקעלס האספיטאל, נאכדעם ווי ער איז אהין געבראכט געווארען אין א שרעקליך פארוואונדעטען צושטאנד. ביידע פיס און די רעכטע האנט זענען געווען ביי אים אפגעשניטען און בכלל איז זיין קערפער געווען צוריסען אויף שטיקער.

פאסירט האט דער דאזיגער אומגליק מיט אים, בעת ער איז איבערגעפארען געווארען פון א פראכט־צוג. אוירל איז פאר די לעצטע 18 מאנאטען געווען טויב, נאכדעם ווי א שווערע קראנקהייט האט אים געהאלטען צום בעט א לאנגע צייט. מען פארשטייט דעריבער, אז ער האט אפשר ניט געהערט די סיגנאלען פון צוג און אזוי ארום איז ער אומגעקומען אויף א שוידערליכען אופן.

טעגליכע שארסטקע עלעמענטען זיינען נויטווענדיג אין יעדער דייעט

קעללאגג'ס אלל־ברען איז א ווירקזאמע ערלייכטערונג פאר פערשטאפונג. גיט אויך צו אייזען צו די בלוט.

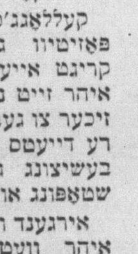

אויסער דעם, איז עס זעהר רייך אין אייזען. וויסענשאפטליכע אונטערזוכונג האט איבערצייגט, אז כמעט דער גאנצער אייזען ווערט איינגעזאפט אין דעם סיסטעם און שאפט רויטע בלוט און ברייננגט דעם גלארדייכען געזונט קאליר אין אייער אויסזעהן.

קעללאגג'ס אלל־ברען איז פאזיטיוו גאראנטירט. איהר קריגט אייער געלט צוריק אויב איהר זייט ניט צופריעדען. זייט זיכער צו געברויכען עס אין אייערע דייעטס פאר רעדוצירען אלס בעשיצונג געגען ביידע — פערשטאפונג און בלוט ארימקייט.

אירגענד וועלכער אופן, ווי אזוי איהר וועט עסען קעללאגג'ס אלל־ברען, וועט זיין בע'טעמ'ט. עס איז מחיה'דיג מיט מילך אדער קריעם. שיט עס אריין אין סיריעלס אדער אין זופען און באמערקט דעם פארבעסערטען טעם. פיעלע מענשען וויקען עס אין פרוכט זאפט. עס איז אויסגעצייכענט אין געקאכטע שפייזען. אייער גראסער האט קעללאגג'ס אלל־ברען אין דעם רויטען און גרינעם פעקעדזש. עס ווערט סערווירט אין האטעלען און רעסטאראנען. געמאכט פון קעללאגג אין לאנדאן, אנטעריא.

ליידעט איהר פון פערשטאפונג? זייט איהר איינער פון יענע וואס געברויכען איין „וועסט פאקעט" רפואה נאך דער צווייטער און איהר פיהלט נאך אלץ ניט קיין ציטווייליגע ערלייכטערונג אפילו? אויב איהר זייט איינער פון די, האבען מיר וויכטיגע נייעס פאר אייך! קעללאגג'ס אלל־ברען איז א נאטירליכע, ווירקזאמע בעפרייאונג פון ציטווייליגער אדער ווידערהאלטער פערשטאפונג. עס איז אריגינעלע שפייז און ווערט היינט צו טאג בענוצט אין די דייעטס פון מיליאנען מענשען, וועלכע האבען פריהער געליטען פון פערשטאפונג.

ווען די שארסטקע עלעמענטען פעהלען אין דער שפייז וואס איהר עסט, פערורזאכט דאס פערשטאפונג. די ווייכע שפייזען וואס מיר עסען היינט ענטהאלטען זעהר זעלטען גענוג שארסטקע עלעמענטען. עס איז אבסאלוט נויטיג אכטונג צו געבען אז די שפייזען וואס מיר עסען זאלען ענטהאלטען גענוג שארסטקע עלעמענטען.

Kellogg's
ALL-BRAN

קעללאגגס אלליברען איז אב סאלוט כשר אונטער די השגחה פון טאראנטאר ועד הרבנים.

אומזיסטע שמערצען!

מענשען זענען אפט צוגעדולדיג מיט שמערצען. זיי ליידען ווען זיי דארפען ניט ליידען. ארומטראגענדיג זיך מיט אן אנגעווייטאגטען קאפ. ארבייטענדיג טראץ דעם וואס זיי ליידען וועהטאגען איבעראל.

און אספירין וואלט זיי געבראכט שנעלע הילף!

די בעסטע צייט צו נעמען אספירין איז אין דעם מאמענט ווען איר דערפילט צום ערשטען דעם ווייטאג. צו וואס אפלייגען די הילף ביז די שמערץ האט שוין דערגרייכט די העכסטע שטופע? ווארום זיך אפהאלטען צו נעמען א זאך וואס איז אזוי אונשעדליך?

לייענט די באשטעטיגטע דירעקציעס צו אפשטעלען קאלדס, פארלייכטערען א קראנקען האלז; פארלייכטערען קאפוועהטאג און שמערצען פון ניוראלדזשיא, ניורייטיס, רומאטיזם און ד. גל.

איר קאנט שטענדיג דערווארטען צו באקומען א שנעלע פארלייכטערונג, אבער די ווייטאגען חזר'ען זיך אפט איבער. זעהט א דאקטאר וועגען דער אורזאך.

BAYER ASPIRIN
TRADE MARK REG.